Голові Безлюдівської селищної ради,
Харківського району, Харківської області,
Кузьмінову М. М.
членів територіальної громади
Контактна особа: Котельнікова Олена Григорівна,
селище Хорошеве, вул. Весняна, буд 18,
тел.: +380678905321

ЗВЕРНЕННЯ

Шановний Миколо Миколайовичу!

У зв'язку з нагальністю вирішення питання щодо дій , пов'язаних з територією Хорошівської площі, звертаємося до Вас з проханням вивчити надану нами інформацію та прийняти відповідні рішення.

На підставі статей 13,51,53,55 **Закону "Про природно-заповідний фонд України"** та відповідного обгрунтування, що буде наведено нижче , вважаємо за необхідне створити на території Хорошівської площі , яка розташована поблизу населених пунктів ТГ Безлюдівської селищної ради, **регіональний ландшафтний парк (РЛП)** з метою збереження рекреаційної зони міста Харкова та Харківської області та виключення всіх небезпечних ризиків щодо втрати біорізноманіття та унікального середовища на цій природній території.

Наполегливо просимо Вас посприяти у вирішенні цього питання усіма наданими Вам законом повноваженнями, зокрема, розглянути цю пропозицію на засіданні Безлюдівської селищної ради та винести відповідне рішення про необхідність створення регіонального ландшафтного парку (РЛП) на Хорошівській площі в межах координат, вказанних на спеціальному сайті (https://emerald.eea.europa.eu/) та звернутися до Харківської обласної ради з метою вирішення цього питання на обласному рівні.

Необхідність створення регіонального ландшафтного парку визначена наступними підставами:

1. Територія Хорошівської площі (ХП) співпадає з територією , яка за міжнародним законодавством , зокрема ,**Бернською Конвенцією**, яка ратифікована Україною, має статус особливого природоохоронного інтересу. Відповідно до цього вона має **визначену площу, реєстраційний номер UA0000295 від липня 2018 р. та назву LOWER PART OF UDA RIVER VALLEY (Нижня частина долини річки Уди).** Цю інформація викладена на спеціальному сайті і її легко перевірити за посиланням: https://emerald.eea.europa.eu/

2 . Крім цього, надаємо витяг з публічної кадастрової карти, на якій відображено шар **"Смарагдова мережа"** ,який безпосередньо накладається на територію ХП. Це вказує на те, що на цій території унікальна флора та фауна, види рослин і тварин, що занесені до **Червоної книги України.**

На наш запит Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України підтвердило факт віднесення території ХП до "Смарагдової мережі" та доцільність створення об'єкту природно-заповідного фонду (ПЗФ) на вказаній території з метою збереження всіх типів флори та фауни, типів природних оселищ, включених до **Резолюції Конвенції(Резолюції № 4 Бернської конвенції та Додатку І Оселищної директиви,**

Вхід. № Кон-539
"27" 04 2021 р.

природне оселище (біотоп)), а також з метою наближення національного законодавства в секторі "Охорона природи" до **Директив Європейського союзу**. У відповіді вказано, що віднесення цієї території до "Смарагдової мережі" є підставою для створення регіонального ландшафтного парку.
(копія відповіді додається)

3. До того ж, ділянка ХП на підставі **Закону України про "Екологічну мережу" (2004 р.)** входить до складу **Удянського природного коридору** за **Схемою регіональної екологічної мережі Харківської області** , яку розроблено в 2014 році **НДУ "Український науково-дослідний інститут екологічних проблем"**. У межах Удянского природного коридору знаходиться цінна природна територія, зокрема, в районі смт Безлюдівка - **ботанічного заказника місцевого значення "Безлюдівський" орієнтовною площею 9 га**, яка була зареєстрована ще у 1996 році.

4. Треба взяти до уваги, що до ХП входить велика земельна ділянка **лісового фонду**, яка знаходиться у користуванні ДП "Жовтневе лісове господарство."

5. Згідно **Звіту про науково-дослідну роботу "Проведення досліджень та підготовка матеріалів з розширення мережі територій та об'єктів природно-заповідного фонду Харківської області до 2021 року"** , виконаного НДУ "Український науково-дослідний інститут екологічних проблем " у 2016 році на замовлення Департаменту захисту довкілля Харківської обласної державної адміністрації , розширення природно-заповідного фонду в Харківській області пропонується як раз за рахунок трьох об'єктів, розташованих на ХП , а саме:

- ботанічного заказника місцевого значення "Безлюдівський",орієнтовною площею 9,0га;

- лісового заказника місцевого значення "Хорошівський" орієнтовною площею 340,0 га;

- ботанічного заказника місцевого значення "Джерело Сковороди" на території селища Бабаї орієнтовною площею 418,0 га.

Маємо зазначити, що на деяких ділянках вказаної території вже проводяться роботи з цих питань. Наприклад, в районі ботанічного заказника"Джерело Сковороди" висаджено біля 100 реліктових дерев.
(копія листа департаменту ХОДА додається)

Усі три перелічені об'єкти знаходяться на ХП та будуть зруйновані у випадку її розробки під газовидобування, яке планується на цій території . Створення РЛП це захід по недопущенню непоправних помилок і збереження території у її запланованому стані згідно міжнародних нормативів та стратегічних рішень щодо регіонального розвитку, про що йде мова в документі **"Стратегія розвитку Харківської області на 2021-2027 роки"** та у **"Звіт про стратегічну екологічну оцінку Стратегії розвитку Харківської області на 2021-2027 роки і Плану заходів на 2021-2023 роки з реалізації Стратегії розвитку Харківської області на 2021-2027 роки".** (https://kharkivoda.gov.ua/oblasna-derzhavna-administratsiya/struktura-administratsiyi/strukturni-pidrozdili/717/102538)

Вважаємо, що створення на цих землях **РЛП "Смарагдове джерело"** не тільки забезпечить збереження унікальних природних комплексів, а також надасть можливість їх ефективного розвитку сфері зеленого та агротуризму ,облаштування водних джерел, культурного розвитку за рахунок підтримання історично-культурних пам'ятників на цих територіях. Також на прилеглих територіях можливо створення окремих зон для відпочинку , велосипедних , лижних і пішохідних маршрутів. Приклад такого парку можна розглянути за посиланням: https://www.krampark.com/

Таким чином, захищаючи наші природні багатства , можливо підтримати і наші місцеві бюджети, зберігаючи екологію області та не руйнуючи навколишнє середовище.

На період розроблення проектної документації щодо створення РПЛ відповідною установою на замовлення жителів просимо посприяти у проведенні процедури резервування вказаної території за **ст. 55 Закону України "Про природно-заповідний фонд України".**

27. 04. 2021р.

З повагою,
члени територіальної громади:

1) Котельнікова Олена Григорівна смт. Хорошеве вул. Весняна 18
2. Брагін Олег Володимирович смт. Хорошево вул Весняна 18
3. Однороб Любов Альбертівна смт Хорошеве, вул. Шевченка, 46
4. Небога Сергій Александрович Хорошево пер Монастирський
5. Шевченко Олена Володимирівна Хорошево вул. Сонячна 78 кв 2
6. Калинков Ігорь Олександрович Хорошево вул Миру 25.а
7. Чечуй Ігор Валентинович смт Хорошеве
8. Трушкевич Анатолій Ем. Хорошево
9. Карпович Владимир Станиславович смт Хорошево вул Культури 19 смт Хорошеве
10 Мовчан Валентина Федоровна
11 Мороз Наталья Васильевна пос Белгородка Чайковского 81

Паперова копія електронного документа

МІНІСТЕРСТВО ЗАХИСТУ ДОВКІЛЛЯ ТА ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ УКРАЇНИ (МІНДОВКІЛЛЯ)

вул. Митрополита Василя Липківського, 35, м. Київ, 03035, тел.: (044) 206-31-00, (044) 206-31-15, факс: (044) 206-31-07, E-mail: info@mepr.gov.ua, ідентифікаційний код 43672853

На 7457/9.1/21 від 22.02.2021

Адвокату Шевченко О.С.
вул. Бестужева, 19, м. Харків, 61068

Про розгляд адвокатського запиту

Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України розглянуло Ваш адвокатський запит щодо питання Смарагдової мережі і повідомляє.

Щодо першого питання.

З інформацією щодо місцезнаходження Смарагдової мережі в Харківській області можна ознайомитись на сайті Публічної кадастрової карти, шар Смарагдова мережа, за посиланням: https://map.land.gov.ua/, або на сайті Ради Європи за посиланням: https://emerald.eea.europa.eu/.

Щодо другого питання.

Вказана територія частково входить до території Смарагдової мережі UA0000295 - «Lower part of Uda river valley».

Щодо третього питання.

Територія Смарагдової мережі створена для забезпечення збереження видів флори і фауни та типів природних оселищ, зокрема для збереження природних оселищ, включених до Резолюції 4 (1996) Конвенції про охорону дикої флори та фауни і природних середовищ існування в Європі (Бернської Конвенції), а також видів тварин та рослин, включених до Резолюції 6 (1998) Бернської конвенції.

Необхідність збереження цих видів флори і фауни та типів природних оселищ є зобов'язанням України перед Радою Європи в рамках Бернської конвенції та Європейським Союзом в рамках Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (додаток XXX).

Додатком XXX до Угоди передбачено заходи щодо наближення національного законодавства в секторі «Охорона природи» у частині двох директив ЄС: Директива № 2009/147/ЄС про захист диких птахів (Пташина директива), Директива № 92/43/ЄС про збереження природного середовища існування дикої флори та фауни (Оселищна директива), у тому числі:

запровадження зберігаючих захисних заходів для захисту мігруючих видів птахів:

UB
Міністерство захисту довкілля та природних ресурсів України
№25/7-11/4047-21 від 25.02.2021
КЕП: Краснолуцький О. В. 25.02.2021 15:05
58E2D9E7F900307B0400000014023000B7B78800

запровадження заходів, необхідних для збереження територій;

встановлення системи моніторингу природоохоронного статусу оселищ та видів тощо.

Інформацію щодо наявності природних оселищ, цінних видів фауни і флори, що зростають та мешкають на території Смарагдової мережі, може стати одним з аргументів для організації регіональних ландшафтних парків, що створюються з метою збереження в природному стані типових або унікальних природних комплексів та об'єктів, а також забезпечення умов для організованого відпочинку населення.

Першим етапом створення регіонального ландшафтного парку в Харківській області є підготовка клопотання та картографічних матеріалів та подачі їх до Харківської обласної державної адміністрації для розгляду, відповідно до статті 51-52 Закону України «Про природно-заповідний фонд України».

Заступник Міністра **Олександр КРАСНОЛУЦЬКИЙ**

Анна Ковбаснюк, 206 21 92

2 km
м.Харків
Хорошівська
площа
Смарагдова мережа

омер чи населений пункт
Лідне
Покотилівка
Високий
Ржавець
Затишне
Хорошеве

Федірці
Мовчани
Котляри
Логачівка
Пономаренки
Лелюки
Хроли
Підборівське
Курган
Курган
Безлюдівка
Васищеве

УКРАЇНА
ХАРКІВСЬКА ОБЛАСНА ДЕРЖАВНА АДМІНІСТРАЦІЯ

ДЕПАРТАМЕНТ ЗАХИСТУ ДОВКІЛЛЯ ТА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ

м-н Свободи,5, Держпром, 4 під., 7 пов., м. Харків, 61022, тел./факс (057) 705-06-83
E-mail: ecodepart@kharkivoda.gov.ua, код ЄДРПОУ 38634241

05 .03.2021 № 01-10/Ко-40/1 на № _____ від _____

Владиславу ЖУРАВЛЬОВУ

пров. Маковий, буд. 40, м. Харків, 61109

За дорученням керівництва обласної державної адміністрації від 19.02.2021 № Ко-1277/1 на виконання листа Управління з питань звернень громадян Апарату Верховної Ради України від 12.02.2021 № 09.06-2021/41654 Департаментом захисту довкілля та природокористування обласної державної адміністрації (далі – Департамент) розглянуто колективне звернення, з визначенням Вас як контактної особи (вх. № Ко-40/1 від 24.02.2021) з приводу створення екопарку (заповіднику) на території Хорошівської площі, скасування дозволів та заборони подальшого використання надр поблизу мікрорайону Жихор Основ'янського району м. Харкова, смт. Бабаї, смт. Покотилівка, смт. Хорошево, смт. Безлюдівка пов'язаних із видобуванням газу або нафти та в межах компетенції повідомляємо наступне.

За наявною в Департаменті інформацією у вересні 2019 року ТОВ «Нафтогазрозробка» розпочато процедуру оцінки впливу на довкілля планованої діяльності щодо «Облаштування Хорошівської площі – буріння, облаштування та підключення свердловин № 1, 2, 3, буріння 3-х водних свердловин для водозабезпечення процесу буріння вищеперерахованих свердловин, будівництво установки підготовки газу (УПГ), будівництво газопроводу від УПГ до газопроводу передачі товарної продукції на території Харківського району Харківської області» (реєстраційний номер справи 2019964469 у Єдиному реєстрі з оцінки впливу на довкілля).

З метою забезпечення своєчасного, адекватного та ефективного інформування громадськості, на виконання вимог статті 4 Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» повідомлення про плановану діяльність ТОВ «Нафтогазрозробка», яка підлягає оцінці впливу на довкілля та оголошення про початок громадського обговорення звіту з оцінки впливу на довкілля опубліковано суб'єктом господарювання в газеті «Еко Світ» від 09.09.2019 № 6, в газеті «Время» від 10.09.2019 № 72, в газеті «Харьковский курьер» від 11.11.2019 № 90, в газеті «Еко Світ» від 11.11.2019 № 14, та розміщено на дошках оголошень Бабаївської та Хорошівської селищних рад Харківського району Харківської області, Харківської районної ради та Адміністрації Основ'янського району Харківської міської ради.

Також повідомлення про вказану плановану діяльність, яка підлягає оцінці впливу на довкілля та оголошення про початок громадського обговорення звіту з оцінки впливу на довкілля оприлюднено шляхом розміщення на вебсайті Єдиного реєстру з оцінки впливу на довкілля та на офіційному вебсайті уповноваженого територіального органу, в даному випадку на сторінці Департаменту офіційного вебсайту обласної державної адміністрації.

За результатами громадського обговорення обсягу досліджень та рівня деталізації інформації, що підлягає включенню до звіту з оцінки впливу на довкілля планованої діяльності з приводу облаштування Хорошівської площі, до Департаменту надійшло 19 пропозицій і зауважень від громадськості, про які у відповідності до вимог пункту 7 статті 5 Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» повідомлено суб'єкта господарювання (в даному випадку ТОВ «Нафтогазрозробка») у встановлений законодавством термін.

З метою проведення громадського обговорення планованої діяльності ТОВ «Нафтогазрозробка» щодо облаштування Хорошівської площі після подання звіту з оцінки впливу на довкілля Департаментом організовано та проведено громадські слухання, які відбулись 28 листопада 2019 року о 12 годині 00 хвилин в приміщенні актової зали будівлі Держпром, за адресою: м. Харків, майдан Свободи, 5, Держпром, 2 під'їзд, 2 поверх. Згідно із журналом (відомістю) реєстрації учасників в громадських слуханнях прийняло участь 60 осіб.

Під час громадського обговорення звіту з оцінки впливу на довкілля (реєстраційний номер справи 2019964469 у Єдиному реєстрі з оцінки впливу на довкілля), яке розпочалось 13 листопада 2019 року та тривало 25 робочих днів (до 17 грудня 2019 року), до Департаменту надійшло 17 зауважень та пропозицій від громадськості (в тому числі під час громадських слухань), усі пропозиції та зауваження громадськості розглянуті.

Процедура оцінки впливу на довкілля здійснена Департаментом з дотриманням вимог законодавства у сфері оцінки впливу на довкілля, в тому числі порядку проведення громадського обговорення та врахування його результатів. Департаментом розглянуті пропозиції та зауваження громадськості до планованої діяльності ТОВ «Нафтогазрозробка» та при підготовці висновку з оцінки впливу на довкілля від 20.01.2020 № 03.02-20/001 визначені екологічні умови провадження планованої діяльності, які є обов'язковими для виконання суб'єктом господарювання.

Згідно листа від 11.01.2021 № 1 – ТОВ «Нафтогазрозробка» на виконання умов висновку з оцінки впливу на довкілля планованої діяльності в межах Хорошівської площі повідомляє, що у відповідності до Програми робіт з геологічного вивчення нафтогазоносних надр, у тому числі дослідно-промислової розробки, з подальшим видобуванням нафти і газу (промислова розробка родовищ) Хорошівської площі, що є невід'ємною частиною спеціального дозволу на користування надрами від 26.08.2015 № 4687, початок робіт, передбачених планованою діяльністю передбачаються на I квартал 2023 року.

Дозвіл на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами ТОВ «Нафтогазрозробка» Департаментом не надавався.

Відповідно до Положення про Департамент захисту довкілля та природокористування Харківської обласної державної адміністрації, затвердженого розпорядженням голови Харківської обласної державної адміністрації від 12.11.2020 № 737, надання документів дозвільного характеру чи погодження проведення робіт сейсмологічної розвідки не відноситься до компетенції Департаменту.

Стосовно місця розташування Хорошівської площі повідомляємо, що в спеціальному дозволі на користування надрами від 26.08.2015 № 4687, який виданий Державною службою геології та надр України ТОВ «Нафтогазрозробка» вказана прив'язка на місцевості відповідно до адміністративно-територіального устрою України: Харківська область/м. Харків, Харківський район/м. Харків, 10 км на південний схід від м. Харкова.

Інформація щодо місцезнаходження Хорошівської площі, яка наведена в спеціальному дозволі на користування надрами від 26.08.2015 № 4687 відображена у звіті з оцінки впливу на довкілля (реєстраційний номер справи 2019964469 у Єдиному реєстрі з оцінки впливу на довкілля), що свідчить про відсутність ознак недостовірності.

Щодо розташування, на Вашу думку, безпосередньо біля м. Харкова, поряд з міжнародним аеропортом, поблизу залізничної станції, в безпосередньої близькості з житловою забудовою селища Жихар до свердловини № 1 та установки підготовки газу (далі – УПГ) повідомляємо, що основні гігієнічні вимоги до планування і забудови як нових, так і існуючих міських та сільських поселень України, їх санітарного упорядкування та оздоровлення встановлено Державними санітарними правилами планування та забудови населених пунктів, які затверджені наказом Міністерства охорони здоров'я України від 19.06.1996 № 173 та зареєстровані в Міністерстві юстиції України 24.07.1996 за № 379/1404 (далі – ДСП 173-96).

Ці правила є обов'язковими для дотримання всіма державними, кооперативними, колективними та приватними підприємствами, організаціями та установами незалежно від відомчого підпорядкування та форм власності, а також посадовими особами та громадянами України, інвесторами-громадянами інших держав.

Відповідно до ДСП 173-96 розмір нормативної санітарно-захисної зони для газової свердловини з дизельним буровим верстатом складає 500 м, а для УПГ – 1000 м.

Згідно вимог пунктів 5.7, 5.9 ДСП 173-96 – розміри санітарно-захисної зони можуть бути зменшені, коли в результаті розрахунків та лабораторних досліджень, проведених для району розташування підприємств або іншого виробничого об'єкта, буде встановлено, що на межі житлової забудови та прирівняних до неї об'єктів концентрації шкідливих речовин у атмосферному повітрі, рівні шуму, вібрації, ультразвуку, електромагнітних та іонізуючих випромінювань, статичної електрики не перевищуватимуть гігієнічні нормативи.

Під час здійснення процедури оцінки впливу на довкілля ТОВ «Нафтогазрозробка» надано висновок державної санітарної експертизи від 13.02.2019 № 602-23-20-4/2918, згідно якого санітарно-захисну зону УПГ було скориговано.

Слід зазначити, що звітом з оцінки впливу на довкілля визначені зони впливу від об'єктів планованої діяльності (нормативні санітарно-захисні зони) та проведений програмний розрахунок розсіювання забруднюючих речовин, що містяться у викидах від проєктованих джерел. За результатами програмного розрахунку звітом з оцінки впливу на довкілля встановлено, що значення максимальних приземних концентрацій забруднюючих речовин, що будуть викидатись від проєктованих джерел, знаходяться нижче нормативних вимог величин гранично-допустимих концентрацій, у відповідності до вимог ДСП 173-96.

В звіті з оцінки впливу на довкілля планованої діяльності з облаштування Хорошівської площі проведено оцінку ймовірних аварійних ситуацій, враховані необхідні рішення для запобігання аварійних ситуацій, передбачено провадження планованої діяльності в суворій відповідності з регламентом і нормами заплановані необхідні методи контролю, огляд обладнання та трубопроводів, дотримуватися графіка проведення планово-попереджувального ремонту та інше. Висновком з оцінки впливу на довкілля від 20.01.2020 № 03.02-20/001 визначені обов'язкові до виконання умови щодо запобігання виникненню надзвичайних ситуацій та усунення їх наслідків.

З приводу впливу планованої діяльності на водні ресурси, буріння водних свердловин, глибокого буріння газових свердловин, видобування корисних копалин ТОВ «Нафтогазрозробка», зсувів ґрунту, непоправних змін у пластах ґрунту та зміни якості води або зникнення води зовсім, на думку заявників, а також розташування об'єктів планованої діяльності в декількох кілометрах від майбутньої станції метро «Одеська» повідомляємо, що згідно звіту з оцінки впливу на довкілля об'єкти планованої діяльності не чинять прямого чи опосередкованого негативного впливу на ґрунтові та поверхневі води навколишньої місцевості, негативний вплив на водне середовище та ґрунти не передбачається.

Відповідно до вимог частини 1 статті 6 Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» – суб'єкт господарювання забезпечує підготовку звіту з оцінки впливу на довкілля і несе відповідальність за достовірність наведеної у звіті інформації згідно з законодавством.

Щодо створення природно-заповідних територій в межах Хорошівської площі повідомляємо, що порядок створення й оголошення територій та об'єктів природно-заповідного фонду визначено в статтях 51-53 Закону України «Про природно-заповідний фонду України».

Відповідно до вимог статті 51 Закону України «Про природно-заповідний фонду України» науковими установами, природоохоронними громадськими об'єднаннями або іншими заінтересованими підприємствами, установами, організаціями та громадянами готується клопотання про організацію чи

оголошення територій та об'єктів природно-заповідного фонду. Клопотання має містити обгрунтування необхідності створення чи оголошення території або об'єкту природно-заповідного фонду певної категорії, характеристику природоохоронної, наукової, естетичної та іншої цінності природних комплексів та об'єктів, що пропонуються для заповідання, відомості про місцезнаходження, розміри, характер використання, власників та користувачів природних ресурсів, а також відповідний картографічний матеріал.

На теперішній час клопотання на створення чи оголошення об'єктів природно-заповідного фонду на територіях вказаних у зверненні населених пунктів до Департаменту не надходило.

Одночасно повідомляємо, що відповідно до Звіту про науково-дослідну роботу «Проведення досліджень та підготовка матеріалів з розширення мережі територій та об'єктів природно-заповідного фонду Харківської області на період до 2021 року», підготовленого НДУ «Український науководослідний інститут екологічних проблем» (далі – УкрНДІЕП), в районі Хорошівської площі заплановано створення 3-х об'єктів природно-заповідного фонду, а саме:

- Ботанічний заказник місцевого значення «Джерело Сковороди» (с. Бабаї, с. Високий, орієнтовною площею 418,0 га);
- Ботанічний заказник місцевого значення «Безлюдівський» (смт. Безлюдівка, орієнтовна площа 9,0 га);
- Лісовий заказник місцевого значення «Хорошівський» (с. Бабаї, орієнтовною площею 340,0 га).

В разі підготовки клопотання щодо створення та визначення точного місцезнаходження вищевказаних об'єктів природно-заповідного фонду пропонуємо звернутись до УкрНДІЕП, як розробника вказаного Звіту про науково-дослідну роботу щодо розширення природно-заповідного фонду Харківської області.

Враховуючи те, що ділянка Хорошівської площі входить до складу Удянського природного коридору (Схема регіональної екологічної мережі Харківської області), яку розроблено у 2014 році НДУ «Український науково-дослідний інститут екологічних проблем». У межах Удянського природного коридору, за інформацією науковців, знаходиться цінна природна територія в районі смт. Безлюдівка, запланована під створення ботанічного заказника місцевого значення «Безлюдівський», орієнтовною площею 9,0 га, питання розташування вказаної цінної земельної ділянки на території Безлюдівської селищної ради та проведення планованої діяльності Департаментом запропоновано узгодити з науковцями (пункт 1.1 екологічних умов провадження планованої діяльності висновку з оцінки впливу на довкілля від 20.01.2020 № 03.02-20/001).

Обов'язковими для виконання суб'єктом господарювання екологічними умовами є надання до Департаменту інформації щодо можливості (згоди) прокладання газопроводів-шлейфів на земельних ділянках лісового фонду, які знаходяться у користуванні ДП «Жовтневе лісове господарство» (у разі прокладання газопроводу-шлейфу на землях лісового фонду).

Рішенням Харківського окружного адміністративного суду від 03.03.2021 у справі № 520/9319/2020 за адміністративним позовом Гриневич Ю.С., Барабаш М.Ю., Зінченко К. І., Козіної О.О., Оковитої Н.І., Чигринової А.О. до Департаменту про визнання протиправним та скасування висновку з оцінки впливу на довкілля від 18.12.2019 № 03.02-21/060, що надано ТОВ «Нафтогазрозробка» – залишено без задоволення. Наразі повний текст судового рішення ще не виготовлено.

Крім того, в провадженні Харківського окружного адміністративного суду перебуває судова справа, де Департаментом здійснюється представництво в якості відповідача – по адміністративній справі № 520/2532/21 за позовом Громадської організації «КРАЇНА ДЛЯ ЛЮДЕЙ» на предмет спору – ТОВ «Нафтогазрозробка», про визнання протиправною бездіяльність та зобов'язання вчинити певні дії. Справу до розгляду призначено за правилами спрощеного позовного провадження (суддя Котеньов О.Г.).

Таким чином, Департаментом, в межах повноважень, на виконання діючого законодавства України було повністю виконано процедуру видачі документу дозвільного характеру, що видавався ТОВ «Нафтогазрозробка» щодо Хорошівської площі.

В.о. директора Департаменту Андрій НЕРЕТА

Алла Стребкова 705 06 81
Дмитро Топчій 705 06 73
Юрій Алещенков 705 56 57
Тетяна Крамчанінова 705 06 66

Пояснювальна записка

Метою створення Регіонального ландшафтного парку (далі- РЛП) «Смарагдове джерело» є збереження своєрідної природної місцевості у передмісті м.Харкова, в т.ч. заплави правої притоки р.Сів.Дінець – р.Уди у Північно-Східному регіоні України. Підставою для внесення території до природно-заповідного фонду України є висока її цінність, зокрема:

- **наукова:** пропонується до охорони рідкісних видів флори, фауни та мікобіоти. Завдяки природній мозаїчності умов існування зформувався дуже різноманітних тваринний та рослинний комплекси, а також унікальна мікобіота. Територію внесено до Смарагдової мережі України (№ 0000295) на підставі наявності, за попередніми дослідженнями, 8 видів, занесених до Червоної книги України.

- **ландшафтна**: ділянки нагірних дібров надзаплавної тераси та заплава р.Уди у межах Харківського та Чугуївського районів типово го для Слобідської України ландшафту. У заплаві р.Уди через звивистість русла місцями утворюються луки значної площі, у вологих притерасних зниженнях розвиваються вільшняки. На надзаплавній (піщаній) терасі лівого берега розповсюджені штучні соснові насадження, що мають значну площу та подекуди – ділянки старовікового лісу.

За попередніми даними, представлена на території проектованого РЛП асоціаціація липово-дубові та кленово-липово-дубові ліси волосисто-осокові Tilieto (cordatae) —Quercetum (roboris) caricosum (pilosae), Acereto (platanoidis) —Tilieto (cordatae) — Quercetum (roboris) caricosum (pilosae) занесена до Зеленої книги України. Ще три рослинних асоціації занесені до Переліку рідкісних рослинних угруповань Харківської області. 5 видів рослин у дібровах пропонваного РЛП занесені до Червоної книги України. 14 видів рослин занесені до Червоного списку Харківської області

Фауна типова для ценозів нагірних дібров та вільшняків; окремі вцілілі високовікові квартали бору межуються із зниженнями рельєфу, у яких подекуди розвиваються невеличкі сфагнові болота. Різноманіття фауни - значне. 8 видів тварин занесені до Європейського Червоного списку та 16- до Червоної книги України.

Загалом 69 видів тварин внесені до Європейських природоохоронних Конвенцій – Бернської (Конвенція про охорону видів, що мешкають у Європі та середовища їхнього існування) та Боннської (про охорону мігруючих видів).

Види, що занесені до Міжнародних списків загрожуваних видів: Красотіл пахучий *Calosoma sycophanta,* Синявець Буадюваля *Polyommatus eros,* Синявець Телей *Maculinea teleius,* Синявець Вікрама *Pseudophilotes vicrama,* Сатир залізний *Hipparchia statilinus,* Рябець великий / матурна *Euphydryas maturna,* Каптурник мінливий *Lichenophanes varius,* Ставкова нічниця *Myotis dasycneme*

До Червоної книги України , за попередніми даними, занесені: Красотіл пахучий *Calosoma sycophanta,* Рогач звичайний *Lucanus cervus,*

Мнемозина *Parnassius mnemosyne* , Махаон *Papilio machaon,* Подалірій, *Iphiclides podalirius,* Поліксена *Zerynthia polyxena,* Сатир залізний *Hipparchia statilinus,* Пасмовець тополевий L*imenitis populi,* Стрічкарка малинова *Catocala sponsa,* Стрічкарка блакитна *Catocala fraxini,* Катефія біло стрічкова *Catephia alchymista,* Сатурнія руда *Aglia tau* Люцина *Hamearis lucina,* Гадюка Нікольського, гадюка лісостепова, Сорокопуд сірий, орел-карлик *Hieraaetus pennatus*, сірий журавель *Grus grus*.,Нічниця водяна, Вечірница руда, видра *(Lutra lutra*).

Територія пропонованого РЛП розміщується у приміській зоні обласного центру, міста - мільйонника Харкова і являє собою низку значних населених пунктів з високою щільністю населення (с.Бабаї, с.Хорошеве, с.Васищеве, с.Жихор, с. Верхня Озеряна, с.Нижня Озеряна, с.Червона Поляна). Ділянки пропонованого РЛП розміщуються на територіях Харківського та частково-Чугуївського районів: Харківської, Мереф'янської, Безлюдівської, Васищевської та Височанської об'єднаних територіальних громад (рис. 1 Додатку) і являють собою лісові урочища та окремі ділянки заплавних луків р.Уди від с. Жихор до с.Водяне Чугуївського району, що частково співпадає з територією Смарагдової мережі № 000295.

Разом площа пропонованого парку становить 15 000 га

ВСТУП

Регіональні ландшафтні парки є природоохоронними рекреаційними установами місцевого або регіонального значення, що створюються з метою збереження в природному стані типових або унікальних природних комплексів та об'єктів, а також забезпечення умов для організованого відпочинку населення.

Регіональні ландшафтні парки організовуються, як правило, без вилучення земельних ділянок, водних та інших природних об'єктів у їх власників або користувачів.

В разі необхідності вилучення земельних ділянок, водних та інших природних об'єктів для потреб регіональних ландшафтних парків воно проводиться в порядку, встановленому законодавством України.

На регіональні ландшафтні парки покладається виконання таких завдань:

- збереження цінних природних та історико-культурних комплексів та об'єктів;
- створення умов для ефективного туризму, відпочинку та інших видів рекреаційної діяльності в природних умовах з дотриманням режиму охорони заповідних природних комплексів і об'єктів;
- сприяння екологічній освітньо-виховній роботі.

РЛП є юридичними особами, що утримуються за рахунок бюджетних та інших коштів, передбачених законом, та положення про які згідно закону затверджують органи центрального органу виконавчої влади в галузі охорони природного середовища на місцях. РЛП можуть бути землекористувачами, якщо в склад їх території включають землі з вилученням, або не бути землекористувачем, якщо їх території сформовані за рахунок земель інших землекористувачів.

На території регіональних ландшафтних парків з урахуванням природоохоронної, оздоровчої, наукової, рекреаційної, історико-культурної та інших цінностей природних комплексів та об'єктів, їх особливостей, зонування може здійснюватися як для територій національних природних парків. У випадках, коли територія не відповідає таким вимогам, схема зонування обирається згідно загальних підходів, визначених містобудівельним законодавством.

Зонування території проводиться шляхом розроблення відповідних проектів організації території парку.

Згідно Закону України „Про природно-заповідний фонд України" території регіональних ландшафтних парків можуть використовуватись для проведення наукової та еколого-просвітницької роботи, рекреації, моніторингу навколишнього середовища.

Згідно з функціональним зонуванням і врахуванням природоохоронної, оздоровчої, наукової, рекреаційної, історико-культурної та інших цінностей природних комплексів та об'єктів, на території парку пропонується встановити диференційований режим щодо охорони, відновлення та використання природних ресурсів.

7. ПОПЕРЕДНЄ ФУНКЦІОНАЛЬНЕ ЗОНУВАННЯ РЕГІОНАЛЬНОГО ЛАНДЩШАФТНОГО ПАРКУ

У відповідності до статті 24 Закону України "Про природно-заповідний фонд України" функціональне зонування території РЛП може здійснюватися», тобто у певних випадках воно може не приводитися. Але навіть у такому випадку доцільно виділяти ділянки з посиленим режимом охорони чи ділянки для рекреаційного, господарського використання тощо у відповідності до наведених у даному розділі рекомендацій.

Якщо ж проводиться повноцінне зонування, то, відповідно до зазначеної статті Закону України, воно має проводитися **з урахуванням вимог для регіональних ландшафтних парків** та на підставі проведених польових обстежень території парку, матеріалів обґрунтування його створення, затвердженого Положення про РЛП, інших даних. Беруться до уваги природні, наукові, рекреаційні, оздоровчі, історико-культурні та інші цінності території, можливості для відновлення екосистем тощо.

Необхідність запровадження постійних заходів щодо впорядкування території, а також менеджмент різних функціональних зон, що відповідатимуть завданням, покладеним законодавством на Регіональний

ландшафтний парк покладає на Адміністрацію РЛП функції охорони території, господарчого впорядкування (очищення від сміття, облаштування та ремонт місць відпочинку, тощо), а також організацію екскурсійного обслуговування та еколого-просвітницької роботи із населенням.

3.2.1 Функціональне зонування території РЛП

З метою забезпечення охорони, відтворення та рекраційного використання природних комплексів і об'єктів РЛП «Смарагдове джерело» його територія поділяється на такі функціональні зони (рис.3.2):

1) заповідна зона (заповідно – заказна);
2) зона рекреації (регульована, стаціонарна);
3) господарська зона.

Згідно з функціональним зонуванням і врахуванням природоохоронної, оздоровчої, наукової, рекреаційної, історико–культурної та інших цінностей природних комплексів та об'єктів, на території проектованого РЛП встановлюється диференційований режим щодо охорони, відновлення та використання природних ресурсів.

3.2.1.2 Зона стаціонарної рекреації

Зона стаціонарної рекреації має включати території, що мають високе рекреаційне значення. Важливо при цьому якомога уважніше розглянути існуючий стан збереження біорізноманіття і ландшафтів та передбачити «просторові» механізми поліпшення їх збереження, що, зокрема, можна здійснювати шляхом відновлення порушених природних територій та відтворення характерних, рідкісних та зникаючих видів рослин і тварин.

Організація відпочинку мешканців прилягаючих населених пунктів є одним з обов'язкових завдань роботи парку. Екскурсії для молоді у рекреаційній зоні парку, крім загальноосвітницької функції, виконуватимуть також і профорієнтаційну, готуючи майбутніх фахівців у природоохоронній да природодослідницькій галузях. У рекреаційній зоні парку, по-перше,

будуть створені умови для повноцінного та пізнавального відпочинку; по-друге – нові робочі місця для місцевого населення.

Розвиток рекреаційної інфраструктури парку потребує створення адміністративно-господарчого штату, що відповідатиме за охорону території; обладнання та догляд за станом маршрутів, екскурсійних стежин та стоянок; обслуговування закладів стаціонарної рекреації - кемпінгів, автостоянок; обслуговування екскурсійних маршрутів та музейних експозицій, тощо.

3.2.1.3 Зона регульованої рекреації

Зона природи та виховання людини у РЛП – взаємопов'язані

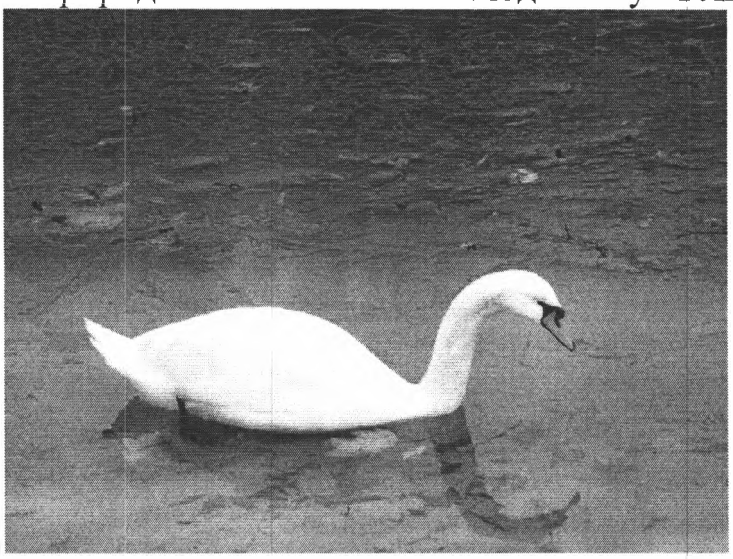

завдання.

Розвиток рекреаційної інфраструктури парку потребує створення адміністративно-господарчого штату, що відповідатиме за охорону території; обладнання та догляд за станом маршрутів, екскурсійних стежин та стоянок; обслуговування закладів стаціонарної рекреації - кемпінгів, автостоянок; обслуговування екскурсійних маршрутів та музейних експозицій, тощо. У рекреаційній зоні парку, по-перше, будуть створені умови для повноцінного та пізнавального відпочинку; по-друге – нові робочі місця для місцевого населення.

3.2.1.4 Зона господарчого використання

Особливостями господарської діяльності РЛП є впровадження спеціальних режимів природокористування. Зокрема, передбачається максимально зберегти традиційне природокористування, сумістити його із збереженням реліктових рослинних угруповань та рекреаційною діяльністю. До зони господарчого використання пропонується відвести соснові культури різного віку за умови збереження ділянок, що являють собою природоохоронну цінність.

Окремі ділянки заплавних луків р.Уди за умови постійного моніторингу та повної заборони порушення грунтового покриву мождиво помірно експлуатувати у традиційний спосіб - використовуючи для пасовищ та сіножатей. Більшість ділянок заплави є приватною власністю та мають кадастрові номери, отже можуть бути включені тільки до зони господарчого використання (табл.1 Додатку).

Зона стаціонарної рекреації – призначена для розміщення готелів, мотелів, кемінгів, інших обєктів обслуговування відвідувачів РЛП.

Рекреаційна діяльність на території РЛП організовується його спеціальними підрозділами, а також іншими підприємствами, установами та організаціями на підставі угод з адміністрацією парку.

В межах **господарської зони** проводиться господарська діяльність, спрямована на виконання завдань, що поставлені перед парком, знаходяться об'єкти комунального призначення парку, а також землі інших землевласників і землекористувачів, включені до складу парку, на яких господарська діяльність здійснюється з додержанням загальних вимог щодо охорони навколишнього природного середовища.

На територіях зон рекреації і господарської забороняється будь–яка діяльність, яка призводить або може призвести до погіршення стану навколишнього середовища та зниження рекреаційної цінності території парку.

Територія РЛП "Смарагдове джерело" враховується в усіх видах проектної документації.

В разі необхідності на територіях, прилеглих до окремих ділянок парку, можуть встановлюватись охоронні зони. Режим кожної з них визначається Положенням, яке затверджується Харківською районною державною адміністрацією.

3. ЕКОНОМІКО-ГЕОГРАФІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА

3.1. Загальні відомості

3.1.1 Історична довідка

Сковородинівська криниця

Григорій Савіч Сковорода - російський та український філософ, поет, викладач, що писав свої твори на церковнослов'янській мові. Народився (22 листопада (3грудня) 1722 г. у с.Чернухи Київської губернії (зараз Чернухінський район Полтавської області), помер 29 жовтня (9 листопада) 1794 р. у с.Іванівка Харківської губернії). Прогулюючись по мальовничим місцям у Бабаях, Г.С.Сковорода написав 15 з 30 своїх байок.

На світогляд Г. С. Сковороди мала суттєвий вплив творчість Феофана Прокоповича та М. Ломоносова. Він бів прихильником геліоцентричного вчення Коперніка. Етичні промови Г.С.Сковороди були представлені у

вигляді релігійних бесід, пов'язаних із пошуками релігії "любові та добродійності".

З 1759 року, біля 10 років, з перервами, Г.С.Сковорода викладав гуманітарні дисципліни у Харківському колегіумі. З 1770-х років вів спосіб життя злиденного філософа, що мандрував; твори його за життя розповсюджувалися у рукописах.

Наприкінці минулого сторіччя тут проводились міжнародні Сковородинівські читання. У 1995 р. відкрито меморіал "Стежка Сковороди".

Пам'ятник Сковороді

Від погруддя філософа (автори - архітектор Н. А. Фоменко і скульптор С. И. Ястребов), що знаходиться біля кемпінгу (смт Високий), мальовнича лісова стежина спускається до Холодної криниці, а далі - до Чорного озера, - найулюбленіших місць Г. С. Сковороди.

Будинок, де Г.С. Сковорода мешкав у 1774 р. не належав йому, він тут гостив у свого друга, першого володаря цього будинку, Якова Правицького, священника та свого учня. Саме тут були написані відомі «Харьковские байки». Посьогодні будинок насить назву «дом Сковороды». Про це свідчить меморіальна дошка на фасаді, що покосився.

«… ради приятных положений природы жительствовал у Щербинина в Бабаях, в Ивановке у Ковалевского, у друга своего в Хотетове, в монастырях Старо-Харьковском, Харьковском училищном, Ахтырском, Сумском, Святогорском, Сеннянском и проч. по несколько времени. Иногда жил у кого-либо из сих и у других, совершенно не любя их пороков, но для того только, дабы чрез продолжение времени, обращаясь с ними, беседуя, рассуждая, нечувствительно привлечь их в познание себя, в любовь к истине, в отвращение от зла и примером жизни заставить любить добродетель…»

Згодом маєток належав нащадкам першого харківського губернатора Євдокіма Олексійовича Щербініна. Декілька поколінь роду Щербініних мешкало у садибі. На той час вона включала до себе не тільки будинок, що добре зберігся, але й сарай і стайню (збереглися і використовуються по цей час), був також сад, алеї, озера, фонтани, мости. Є відомості, що у вересні 1829 року Пушкін, повертаючись із Закавказзя, гостив у Щербініних у Бабаях и бував у Карачівці, у трьох верстах від Бабаїв. Один з мальовничих куточків досі зветься «Пушкінськими дубами».

Після декількох поколінь Щербініних садибою володів архітектор А.П. Флотта. Після Жовтневої революції він емігрував в Німеччину.
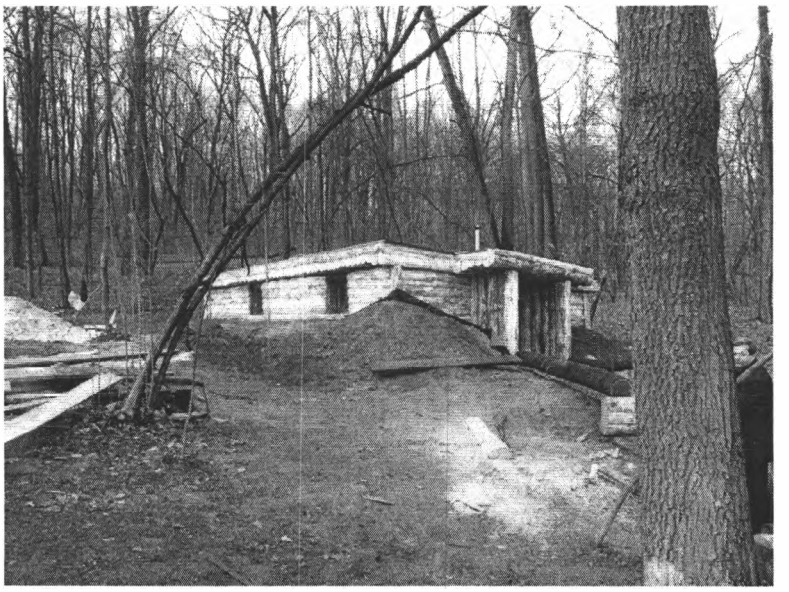
Хоч сам будинок якимсь дивом дожив до наших днів, зараз він рушиться. Тридцять років тому садибі присвоїли статус історичного пам'ятника. Відтоді він жодного разу не реставрувався. В різний час тут був склад, швацькі майстерні і навіть цех по вирощуванню грибів. Останні декілька років частина будинку порожня, а в іншій живуть три родини.